

Bewonersvereniging Zijkanaal F Halfweg
Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg

Aan de raadscommissie Financiën, Economische Zaken en Duurzaamheid

Betreft: zienswijze windmolens in havengebied

Amsterdam, 13 januari 2022

Geachte raadscommissieleden,

Deze brief heeft als doel de raadscommissie te informeren over hoe onze bewonersvereniging staat tegenover het plaatsen van windmolens in onze woonomgeving. Zijkanaal F ligt in de buurgemeente Haarlemmermeer en grenst aan het havengebied. Het Geuzenbos is onderdeel van het havengebied en is een uniek ruig struingebied direct naast Zijkanaal F. De Bretten ligt op iets meer dan 1 km van Halfweg, en is de laatste stadswildernis in Amsterdam (zoals de stad zelf aangeeft op amsterdam.nl¹).

Motivatie

Ondanks dat de bewoners doordrongen zijn van het grote belang van het verlagen van onze CO2-uitstoot, weten wij als deelnemers aan de Klankbordgroep Nieuw-West ook dat de draagkracht laag is om Amsterdam met hulp van 17 windmolens in een deel van de eigen groene stroom te laten voorzien. De openbare ruimte staat al onder grote druk, hoe passen de windmolens hier nog bij? Kan dit niet beter op een andere manier verzorgd worden? Waarom hebben nog niet alle distributiecentra in onze omgeving zonnepanelen?

Wat niet helpt is dat onze minister zich ervoor heeft ingezet om grote buitenlandse partijen naar Nederland te halen om hun datacenters voor Europa in Nederland te plaatsen. En die datacenters slurpen groene stroom. De 17 Amsterdamse windmolens waarvan burgers verteld wordt dat 'de overlast zoveel mogelijk beperkt gaat worden' zijn in dit verband een druppel op de gloeiende plaat, maar voor de individuele bewoner een nachtmerrie.

Iets vergelijkbaars geldt ook voor de wens van het kabinet voor groei van Schiphol: dat betekent meer vliegtuigen vlak boven ons hoofd en voornamelijk ook meer CO2-uitstoot. Het kabinet geeft aan dat meer vliegen met minder CO2-uitstoot een optie is voor de toekomst. Maar geen groei geeft nog minder CO2-uitstoot. En krimp nog minder. Terwijl we daar niets over horen, worden er wel plannen gemaakt om hier windmolens te plaatsen voor de reductie van CO2.

De Omgevingsvisie 2050 van Amsterdam geeft het belang aan van recreëren in het groen in en om de stad. Geheel in strijd daarmee maakt het Geuzenbos ondertussen onderdeel uit van het zoekgebied in het havengebied en is de Bretten reserve zoekgebied.

¹ Eigen woorden van de stad op www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/parken/bretten/

In het Geuzenbos en de Bretten leven vleermuizen (deze staan op de rode lijst) en beschermde vogels zoals de valk, de buizerd en de havik. Deze lopen allemaal gevaar om tegen de wieken te botsen.

Het havengebied lijkt het meest geschikt voor de windmolens en dat ondersteunen wij, maar dan niet ten koste van het groen. Recreëren onder windmolens is niet aan de orde vanwege de veiligheid en uiteraard ook vanwege de overlast van slagschaduw en geluid (impulsachtig slaggeluid, bromtonen, tonale invloeden). Daarnaast zal er grote kaalslag nodig zijn om de windmolens te bouwen en te onderhouden. Dat leert de praktijk zoals bijvoorbeeld in Heinenoord waar 1014 bomen gekapt zijn voor de aanleg van 5 windmolens².

Wij gaan ervan uit dat het stadsbestuur en de raad de logica zien om geen groen op te offeren voor groene stroom. Maar wij durven hier niet op te vertrouwen, want het Geuzenbos en de Bretten staan tenslotte wel op de kaart.

Bewoners huiveren bij de gedachte van windmolens op 350 meter van hun woning. Het vertrouwen in de overheid is op dit moment laag, en dat komen wij ook tegen bij de klankbordgroep en de omwonenden. Bewoners gaan hierbij vooral op hun gevoel af. En dat gevoel blijkt zo slecht nog niet, want met 350 meter afstand neemt de gemeente grote risico's omdat in publicaties wordt gesproken van afstanden van 1-1,5 km of 10 keer de as-hoogte van de molens. Met 350 meter ontbreekt iedere veiligheidsmarge. Terwijl dat wel zou moeten, want er is onvoldoende zekerheid over de geluidsoverlast.

Metten

Het is niet mogelijk om windmolenlawaai bij de dichtstbijzijnde woningen te meten. De techniek ontbreekt nog om het geluid van de windmolens bij woningen te filteren. Daarom wordt het windmolengeluid bij de woningen berekend op basis van de geluidsuitstoot bij de bron, bij de windmolens dus.

Op basis van het Handboek Meten en Rekenen van Industriegeluid (de HMRI) is een model ontwikkeld waarmee zo'n berekening kan worden gemaakt. Weliswaar is dit model het beste binnen de mogelijkheden van de HMRI, maar idealiter zou er een nieuw model van scratch af aan worden ontwikkeld. Want de HMRI is niet ontwikkeld voor het berekenen van windmolengeluid. Maar de HMRI is wel verankerd in de wet dus zodra het over geluid gaat is dat de aangewezen bron voor de modellen.

Vervolgens lijkt er een tekort te zijn aan deskundigen die de zeer specialistische berekeningen voor de windmolens kunnen maken. Het is maatwerk, afhankelijk van diverse factoren ter plekke. Het ergste scenario is dat het model zonder aanpassingen in de basisvorm wordt toegepast en er niemand is die het merkt. Zoiets is niet ondenkbaar. Het is aan de externe partij die de windmolens gaat bouwen en exploiteren (de initiatiefnemer) om het model op maat te laten ontwikkelen. Daarna is het aan de omgevingsdienst om de vergunningverlener te adviseren over dat uiteindelijke model. Dit is kwetsbaar, hierbij kan van alles misgaan. Burgers zijn de dupe.

² www.pointer.kro-ncrv.nl/verzet-tegen-windmolens-heinenoord-5-vlkbij-natura-2000

Handhaving

Het 24-uurs jaargemiddelde is steeds meer het uitgangspunt voor geluidsnormering in de EU. En dat geldt ook voor windmolenlawaai. Amsterdam hanteert hierbij de norm van 47 dB. Windmolens draaien niet continu, ze staan ook wel eens stil bij te weinig of te veel wind. Omdat er wordt gewerkt met een jaargemiddelde betekent dit dat er ook perioden zullen zijn waarbij er ruimte is voor geluidswaarden boven de 47 dB.

De ervaring leert dat de initiatiefnemers de beschikbare ruimte zoveel mogelijk zullen consumeren. Terwijl geluidsnormen er zijn er om excessen te voorkomen, want ze helpen niet voor een leefbare samenleving.

Als er gedurende het lopende jaar een gemiddelde is boven de 47 dB is er juridisch geen grond om de initiatiefnemer te dwingen om de geluidsuitstoot te beperken, want het kan altijd later nog goed komen volgens het model.

Vraag is wat er gebeurt als na afloop van het jaar blijkt dat de berekening is overschreden. Komt de initiatiefnemer dan met excuses zoals extreme meteocondities? Of wordt er alsnog gehandhaafd en wat houdt dat dan in? Want de geluidsoverlast heeft al plaatsgevonden. Dit zal leiden tot eindeloos gesteggel met omwonenden.

Er zal discussie ontstaan over de uiteindelijke uitkomsten. De gemeente zal met al haar middelen proberen te onderbouwen dat er voldaan wordt aan de norm. En kan wettelijk gelijk krijgen. Immers de meet- en rekenmethode is vastgelegd in de wet. En bij de woning weten we eigenlijk niets van de daadwerkelijke situatie want daar is meer geluid van dat van de windmolens. Bewoners zullen daardoor niet kunnen aantonen dat de jaarnorm bij de woning wordt overschreden. Immers daar wordt volgens het wettelijk model niet gemeten.

Vast staat dat een norm op basis van een jaargemiddelde niet transparant is voor de burgers. En zich niet leent voor een effectieve handhaving. Maar er is geen alternatief. En dat is een hele goede reden voor voorzichtigheid.

In Oss gaan ze daarom op safe volgens een artikel op mp.nl/nieuws/geluid-beperkt-omvang-windpark-oss³: 'Om geluidshinder zo veel mogelijk te beperken is nadrukkelijk geprobeerd om te komen tot een situatie met zo min mogelijk woningen binnen de 42 dB Lden contour. Dit is ruim lager dan de grenswaarde die volgens het Activiteitenbesluit geldt, namelijk 47 dB Lden.'

Omgevingsgeluid

Het geluid in onze woonomgeving wordt sinds 10 september 2021 gemeten door de Nederlandse Stichting Geluidshinder (NSG). Het 24-uurs gemiddelde wisselt sindsdien tussen de 57 en 58 dB⁴. Uitgaande van windmolengeluid van 47 dB zou dit gemaskeerd worden door de reeds aanwezige hogere waarde van het omgevingsgeluid.

³ Edwin Nieuwenhuizen van bureau M+P heeft het windmolenmodel ontwikkeld op basis van de HMRI.

⁴ Het aantal vliegtuigen is sinds de aanvang van de metingen nog altijd flink minder dan voor corona. Mocht Schiphol weer volop gaan vliegen dan zal het gemiddelde wel weer hoger uitkomen.

Echter, in onze omgeving is vliegtuiglawaai dominant. De vliegtuigen geven hoge pieken van rond de 80 en soms zelfs 90 dB in de meetgrafieken. Tussen de pieken van de vliegtuigen in is het geluid overdag 50-55 dB en 's nachts 30-45 dB. Windmolengeluid met een 24-uurs jaargemiddelde van 47 dB zal dus zeker leiden tot een stijging van het 24-uurs jaargemiddelde van het omgevingsgeluid in onze woonomgeving.

Participatie

Er is onrust over de inspraak. Er is bewoners slechts de beperkte mogelijkheid van inspraak geboden, ze kunnen slechts reageren op het besluit dat er plek gezocht moet worden voor 17 windmolens en in een enquête met een reeks voor hun slechte opties aanvinken welke daarvan hun voorkeur hebben. De geboden participatie gaat dus niet over het draagvlak voor die 17 windmolens. Het beleidskader participatie en de leidraad burgerparticipatie⁵ van Amsterdam daarentegen presenteren een heel andere aanpak, waarbij onder meer eigenaarschap en zeggenschap voor burgers voorop staat.

Samenvattend

1. Wij geven aan dat:
 - De draagkracht van bewoners voor windmolens in onze woonomgeving laag is;
 - Het eigen participatiebeleid van Amsterdam niet wordt toegepast.
2. In het belang voor bewoners van natuur, diversiteit in die natuur en de mogelijkheid van recreatie in die natuur, betogen wij dat er geen windmolens in het Geuzenbos en de Bretten mogen komen.
3. Uitgaande van de te verwachten hoogte van de windmolens van 120-150 meter moet de minimale afstand van woningen respectievelijk 1200-1500 meter zijn.
4. Wij uiten onze zorgen over:
 - De beperkingen van een meetmethode die uitgaat van metingen aan de bron om het windmolengeluid bij de woningen te berekenen;
 - De handhaving op basis van een 24-uurs jaargemiddelde;
 - Het stijgen van het reeds aanwezige omgevingsgeluid.

Wij verzoeken op basis hiervan om een flinke veiligheidsmarge in te calculeren in de uiteindelijk te hanteren norm.

Belanghebbenden

Bewonersvereniging Zijkanaal F behartigt de belangen van de bewoners van Zijkanaal F op het gebied van de kwaliteit van het woon- en leefklimaat. In Zijkanaal F liggen 56 woonarken waarvan de bewoners van 50 woonarken lid zijn van de bewonersvereniging. De Dorpsraad Zwanenburg-Halfweg is politiek en financieel onafhankelijk en heeft tot doel de belangen van de bewoners van beide dorpen bij de diverse overheden te behartigen en te verdedigen.

⁵ www.amsterdam.nl/bestuur-en-organisatie/participatie/